

50^e Jaargang

Dinsdag 16 juni 2015

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

De tuin van uw ziel

Ontwaak, noordenwind! en kom, Gij zuidenwind! doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate zijn edele vruchten!

Hooglied 4:16

Sjir-Ha-Sjiriem, zo heet dit boekje in het Hebreeuws: Lied der liederen. Dat wil zeggen, het is het mooiste, het hoogste van alle liederen. Dit Hooglied is geschreven door koning Salomo. En hij bezingt daarin zijn liefde voor zijn bruid, een eenvoudig plattelandsmeisje uit Sulam. Ja, Salomo had wel meer vrouwen, helaas, om allerlei politieke redenen. Maar ik denk dat we mogen zeggen dat Sulammith de liefde van zijn leven was. Hij hield zoveel van haar, dat hij voor haar een liefdeslied schreef. Waarin hij op intieme wijze beschrijft hoe lief en mooi hij haar vindt. Hij vergelijkt haar in hoofdstuk 4 met een paradijselijke tuin, waarin de prachtigste bomen, planten en bloemen staan, met schitterende kleuren en heerlijke geuren. En de bruid spreekt in dezelfde beeldtaal haar verlangen naar hem uit: 'o dat mijn liefste tot zijn hof kwame...'

De sleutel tot het verstaan van het Hooglied ligt in Efeze 5:31-32. Daar legt Paulus een verband tussen het zuivere huwelijk en de verhouding tussen Christus en de ware gelovigen. *Daarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten, en zal zijn vrouw aanhangen; en zij twee zullen tot één vlees wezen. Deze verborgenheid is groot; doch ik zeg dit, ziende op Christus en op de Gemeente.* Christus heeft Zijn Gemeente lief, net zoals Salomo zijn bruid lief had. En de Gemeente kent datzelfde verlangen naar Christus als waarmee de bruid naar Salomo verlangde. En de verwondering van de bruid wordt door de ware gelovigen herkend. Want waarom heeft koning Salomo nu zo'n eenvoudig plattelandsmeisje liefgekreken? Hij kan haar vergelijken met een paradijselijke tuin, maar zij spreekt over zichzelf in woorden die eerder aan een woestijn doen denken. In vers 15 vergelijkt ze Salomo met een fontein van stromend water. Dat impliceert dat ze zichzelf beschouwt als een droge woestijn die naar water snakt. Dat is het beeld van het hart van de mens: een dode woestijn, een verderfelijke plaats. En daarom bidt de bruid om de werking van de wind. De harde en koude Noordenwind die alle dode bladeren wegwaait, die alle dode takken afbreekt. Maar ook om de warme Zuidenwind, die de vroege en spade regen meebrengt, waardoor de tuin vruchtbaar wordt. Hiermee spreekt ze uit dat ze haar slechte eigenschappen wil kwijtraken en haar bruidegom ongeveerinsd wil liefhebben.

We mogen de lijnen doortrekken naar het geestelijke huwelijksleven van Christus en Zijn bruidsgemeente. En dan mogen we opmerken dat voor de woorden 'wind' en 'geest'

in de grondtaal één en hetzelfde woord wordt gebruikt. En het werk van de Heilige Geest wordt in de Schrift ook nogal eens vergeleken met de wind. Denk aan Johannes 3: *'De wind blaast waarheen hij wil (...) also is het met een iegelijk die uit de Geest gebore is'*. En was 'het geluid als van een geweldige, gedreven wind' niet één van de tekenen van de uitstorting van de Geest? Op grond van deze gegevens mogen we zeggen dat onze tekst één van de Oudtestamentische gebeden om de Heilige Geest is. Christus' Bruidsgemeente kent dit gebed. Wat heeft ze de Geest van uitbranding en oordeel nodig. Die alle aardsgezindheid, vleselijkheid en goddeloosheid wegwaait. De Geest Die overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel, waardoor ze leert sterven aan zichzelf. Maar ze heeft ook de Geest der genade en der gebeden nodig, Die in alle waarheid leidt. Om het geestelijke leven te verkwikken en te verlevendigen. Opdat de specerijen mogen uitvloeien en er vruchten gaan groeien. En dan bidt de bruid om de komst van de Bruidegom. *'O dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame...'*. Leest u goed mee? Als de bruidskerk bidt om de Geest, dan zegt ze: *'mijn hof'*, met een kleine letter. Want al die ongerechtigheid en die dodigheid is van haar. Maar als de tuin gaat bloeien, en geuren en vruchten voortbrengt, dan zegt ze: *'Zijn hof'*. Met een hoofdletter. Want die vrucht is uit Hem. De bruid spreekt van haar verlangen om vruchten voort te brengen van bekering en geloof. En dat zij een liefelijke reuk zou mogen voortbrengen. Want dat zijn de 'edele vruchten' waar Christus van geniet. Als Hij een verbroken hart ziet, en een verslagen geest. Dan is er blijdschap in de hemel vanwege de vrucht van bekering. Hij verheugt Zich als er geloofsoefeningen zijn, als de liefde werkzaam is, als de levende hoop wordt beoefend. Want dat is allemaal vrucht van het werk van Zijn Geest.

Geliefde lezer, hoe staat het erbij in de tuin van uw ziel?

M.A. Kempeneers

Er wordt op ons gelet, jongelui. Geenstijl.nl, Powned en anderen speuren reformatorische websites, lezingen, preken, interviews enzovoorts na om te kijken of ze iets kunnen vinden waarmee ze ons publiekelijk kunnen aanvallen en te kijk zetten. In 2010 heb ik dat zelf aan den lijve ondervonden. Ik had op refoweb.nl kritiek geuit op het WK voetbal in Zuid-Afrika. Nou, dat heb ik geweten. Hoeveel haatmails, spotbrieven en zelfs doodsb bedreigingen ik toen heb gehad! Diezelfde ervaring heeft ook de fractievoorzitter van de SGP, Kees van der Staaij, na datgene wat hij gezegd heeft over abortus. En onlangs kwam in Duitsland ds. Latzel in het nieuws toen hij in een preek in niet mis te verstane bewoordingen zich had gekeerd tegen syncretisme – het vermengen van religies. Zijn boodschap was dat de islam niet bij Duitsland hoort en dat we niet moeten doen alsof christendom en islam hetzelfde bedoelen. De politiek vond de preek opruiend en men heeft onderzocht of ds. Latzel niet vervolgd zou moeten worden. Ook Daniël wist van deze dingen mee te spreken.

Niet alleen Darius heeft Daniël's eerlijkheid gezien, dat hebben ook zijn collega's en ondergeschikten gezien. En daarmee heeft hij geen vrienden gemaakt, zo blijkt uit dit hoofdstuk. Zijn gedrag ging de anderen irriteren, zeker toen ze hoorden dat Darius Daniël de hoogste post wilde geven. En dat willen ze dan ook met alle middelen voorkomen. En dan gaan ze een valkuil voor Daniël graven. En ze gaan met grote nauwgezetheid op hem letten. Hoe hij thuis is, hoe hij op zijn werk is. Ze proberen hem te betrappen, al is het maar op iets kleins. Maar dat valt niet mee. Ze kunnen helemaal niets onbehoorlijks vinden bij Daniël. En dan gaan ze zoeken in zijn godsdienst. Of ze daarin iets kunnen vinden waar ze hem klem mee kunnen zetten. En over zijn godsdienstige leven was genoeg bekend. Daar was Daniël heel vrijmoedig in. Hij ging niet incognito door het leven. En als ze daar nu eens gebruik van zouden kunnen maken. In vers 7 lezen we dat ze met hopen naar de koning gaan. Dus met een grote groep stadhouders.

En ze doen het voorstel dat Darius gedurende 30 dagen een godenstatus krijgt. Niemand mag een verzoek doen dan alleen aan Darius. Niemand mag bidden tot zijn goden. En Darius is geleid door dit huldebetoon. En hij heeft niet door wat die stadhouders in hun schild voeren. En zo hebben de stadhouders de strik voor Daniël gespannen. Door hun leugens en hun bedrog.

Waarom deden ze dat nu eigenlijk? Waarom hadden ze zo'n hekel aan Daniël? Ik denk dat het te maken heeft met wat de Heere Jezus in Johannes 16:33 zegt: *in deze wereld zult gij verdrukking hebben*. En als de kerk in deze wereld ongemoeid gelaten wordt. En als kerkmensen totaal geen last hebben van de wereld. Dan kon dat weleens een bewijs ervan zijn dat de kerk geen kerk meer is. Maar als de kerk echt een zoutend zout wordt, dan prikt dat. Dan doet dat pijn in de wereld. En een echt godzalige wandel temidden van een krom en verdraaid geslacht, dat zal spot opwekken. En godzalige woorden gesproken temidden van de wereld die in het boze ligt, dat zal irritatie veroorzaken. Onlangs hoorde ik van een groepje jongeren die in Utrecht onder kinderen aan het evangeliseren waren. En nu weet ik niet hoe ze dat deden en ik weet niet wie dat waren, maar je moest de reacties uit de wereld eens horen. Wat een verschrikkelijke haat dat er openbaar kwam!

En wat zit daar nu achter? Ook hier in Daniël 6? We lezen het nergens. Maar het is wel duidelijk. Het zijn 'de geestelijke boosheden in de lucht', zoals Paulus ze in Efeze 6:12 noemt. Laten we het goed zien, achter heel dit hoofdstuk gaan onzichtbare machten schuil. Hier is sprake van een geestelijke strijd. En die 'geestelijke boosheden' hebben vandaag de dag natuurlijk andere namen, maar het zijn nog steeds dezelfde machten.

De Heere Jezus heeft in Mattheüs 10:16 gezegd: *Ik zend u als schapen temidden van wolven*. En als de schapennatuur van Gods volk openbaar komt, dan komt de wolvennatuur van de wereld ook vanzelf openbaar. Een wolf kan in de dierentuin lekker liggen slapen, uren lang. Maar laat maar eens een schaapje in dat wolvenverblijf los. Dan ontwaakt zijn instinct, dan wil hij maar één ding: dat schaap verscheuren. En we moeten er maar goed rekening mee houden dat Geenstijl.nl en Powned slechts de voorbodes zijn van een beweging die zich steeds sterker zal gaan maken. Maar juist dan mag ook aan het woord van de Heere Jezus uit Johannes 16 gedacht worden: *hebt goede moed: Ik heb de wereld overwonnen*.

M.A. Kempeneers
makempeneers@kliksafe.nl

*Daniël 6:6
Toen zeiden die mannen: Wij zullen tegen dezen Daniël geen gelegenheid vinden, tenzij wij tegen hem iets vinden in te wet zijns Gods.*

Het woord bevindelijken, zelfs gereformeerde bevindelijken, lezen we regelmatig in het Ref. Dagblad. De oorzaak, de aanleiding, is bekend. Het proefschrift van dr. E.G. Bosma heeft daar reden voor gegeven. De spits in de conclusie van Bosmans onderzoek is: de bevindelijken gedroegen zich in de oorlogsjaren tegenover de bezetter net zoals de gemiddelde Nederlander.

Houding in de oorlog

Predikanten stonden daar niet buiten. Naam en toenaam ontbreken niet. Bijzonder niet van ds. Kersten. Het is te begrijpen dat verschillende bladen van de krant gevuld met artikelen en stukjes onder de noemer 'Opgemerkt' gelezen konden worden en het einde ervan is nog niet in zicht. Het blijft gaan over het gebeuren 70-75 jaar geleden. Een mensenleven. Het woord 70 en ouder komen we in Gods Woord tegen. Het aantal mensen dat die verschrikkelijke oorlogsjaren heeft meegemaakt is geslonken. Velen die bij bepaalde situaties betrokken waren of in woord of daad hun houding pro of anti lieten zien of horen, liggen al jaren in het graf. Zij kunnen zelf niet reageren. Is er nu gegronde reden voor om na zoveel jaren de schijnwerper te richten op genoemde groepering en zo ook op predikanten? Zeker, feiten kunnen niet ontkend worden. Droeve, zelfs onbegrijpelijke woorden werden gehoord en daden gezien. Men mag geen verzachtende omstandigheden aandragen, want een predikant heeft in de samenleving een bepaalde plaats. Hij is dienaar van Gods Woord en dat is hij elke dag. Waar hij ook is of heen gaat. De woorden Gods gelden hem bijzonder: Onthoud u van de schijn des kwaads (1 Thess. 5:22). Zijt voorzich-

Overdenking

tig gelijk de slangen en oprecht gelijk de duiven (Matth. 10:16). Zie hoe gij voorzichtiglijk wandelt, daar de dagen boos zijn. Aangenomen mag worden dat kerkenraden, indien noodzakelijk, met de predikanten gesproken hebben of de predikant met de kerkenraad. Bijzonder na de oorlog. Gaat het over de achterban, dan is niet onbelangrijk te weten hoe hun positie en omstandigheden waren.

Stadsbewoners

Bijzonder bij de stadsbewoners. Het gedrag van het naziregim werd merkbaar en de houding van de N.S.B. loog er niet om. Medeburgers verraden of benadelen was hun lust. Machteloosheid werd sterker naarmate de grimmigheid van het naziregim werd bemerkt. Bijzonder na dolle dinsdag. Razzia's waren er regelmatig. Gefusileerden lagen dagen op straat. Men kon weten en zien wat er met hen die zich verzetten gebeurde. De leidinggevende, stimulerende kracht was Rauter, gedreven door Himmler, de rechterhand van Hitler. Een grote foto van Rauter met een doelgericht pistool in de hand is te zien in het historisch nieuwsblad. Er staat met kapitale letters bij: De beul van Nederland. Wie die tijd meegemaakt heeft, is milder in zijn oordeel of zwijgt, denkend aan het vele wat hij of zij gezien, gehoord of meegemaakt heeft. Bijzonder vanwege het wonder van nog te leven. Soms wonderlijk gered of door een waarschuwing bewaard voor ernstige gevolgen. Werd en wordt daarin nog de hand van God opgemerkt? Men kan niet nalaten door te geven wat God de Heere gedaan heeft. Het is jammer dat daar geen aandacht aan wordt besteed. Het is van betekenis voor vandaag. Het negatieve mag niet verzwegen worden, het positieve dient besproken te worden. Het duivelse karakter van het nazisme komt al meer aan het licht en de huichelarij van de N.S.B.: zich soms voordoen als gelovigen, maar de daden lieten het tegendeel zien. Hitler had het in zijn toespraak over de voorzienigheid, maar van wie? Het 'Gott mit uns' werd megedragen door de soldaat. Gods Woord mocht men niet

houden, lezen en horen. Wat had kunnen gebeuren werd gehoord na de oorlog. Bijbels bestemd voor Spanjaarden moesten bij de Spaanse grens afgegeven worden en verbrand. Boete werd opgelegd. Hoe de situatie was in het oosten was overbekend. Het brengen van Bijbels achter het ijzeren gordijn was streng verboden en het had zeker gevolgen. De berichten die ontvangen werden logen er niet om. Veel gevonden Bijbels werden vernietigd. Vervolging, marteling en gevangenis volgden.

Kerkdiensten

Wij konden de Bijbels behouden. Er openlijk in lezen en zelfs meer. Denk aan de kerkdiensten op zondag. De zondag en de kerkdienst horen naar Gods wil bij elkaar. Ook diensten door de week konden gehouden worden. De kerkdeuren gingen op de gestelde tijden open en de diensten konden ongestoord gehouden worden. Er was geen sprake van enige belemmering. Trouw kwam de gemeente naar de kerk. Ook in de hongerwinter. Begin 1945 in een steenkoude kerk met een temperatuur van 5 tot 8 graden onder nul. Zeker, een kortere dienst, maar een dienst met Woordverkondiging en gebed, soms een heel sterk smeekgebed. Onvergetelijk is de dienst na de razzia: vrijdag 10 november 1944. Ruim 52.000 mannen van 17 jaar-40 jaar werden weggevoerd onder begeleiding van gewapende soldaten. Vluchtenden werden doodgeschoten en verraden onderduikers werden ingerekend. Een droevige aanblik en gehoor op de zondagmorgen 12 november. Het werd bemerkt dat de werkelijkheid van het gebeuren de predikant beheerste. De eerste woorden van het votum waren al sprekend. Treffend. Heere, in ons is geen kracht tegen deze grote menigte en we weten niet wat we doen moeten. Doch onze ogen zijn op U! In aansluiting op het votum werd gezongen Psalm 86:4. 'Ik Ben gewoon in bange dagen, mijn benauwdheid U te klagen. Gij toch Die d'ellenden ziet, hoort mij en verstoot mij niet. Enzovoort. De tekst was 2 Koningen 19:14 'Als nu Hizkia de brieven uit der boden hand ontvangen en die

gelezen had, ging hij op in het huis des HEEREN en Hizkia breidde die uit voor het aangezicht des HEEREN.' Zo werd ook het Befehl voorgelegd. De Woordverkondiging waarin het heden duidelijk sprak, deed veel. Het gebed nam de gehele gemeente mee. Aanwezig en afwezig met hun onbekende toekomst. De dienst mocht een hart onder de riem zijn. Profetisch mocht de predikant zeggen: gemeente, de Heere brengt allen die weggevoerd zijn weer thuis. En dat is gebeurd. Door ziekteperiode kwamen twee vaders later thuis dan de anderen, maar zij kwamen. Zondag en kerkdienst bleven spreken. De Heere heeft Zijn Woord voor hoofd, hart en hand willen zegenen. Verschillenden kwamen zonder gegeten te hebben naar de morgendienst, maar werden gevoed door het Woord en zo bewaard voor hongeroedeem. In het gebed werd regelmatig de nood van land en volk de Heere opgedragen. Sterk leefden de volgende Psalmregels (Psalm 85:2) Dat toch o Heer' Uw goedheid ons bevrijd! Geef ons Uw heil en red door Uwe hand uit vrije gunst het zuchtend vaderland. De reddende, de bevrijdende hand van Heere werd gezien en bemerkt. Heeft de Heere in de oorlog gewerkt, in de bevrijding van west Nederland werd dit ook gezien. Door de capitulatie, de overgave, werd dit deel van Nederland, het dichtst bevolkte deel, bewaard voor oorlogsgeweld. Er is zoveel wat moet leiden tot overdenken. Zo ook de uitspraak van een predikant. Het oorlogsverlies is groot, treffend, de sporen zijn onuitwisbaar. Maar de Heere heeft oorlogswinst, eeuwigheids-winst gegeven. Geestelijke gesprekken waren er, soms interkerkelijk. Merken wij nu, na zoveel jaren, Gods Hand nog op? Hebben we die hand nog nodig? In alles? Voor alles? Gaat het over bevin-delijken in de oorlogsjaren, dan denk ik aan een schippersechtpaar. In de nacht van 8/ 9 mei 1940 zag de schipper zijn vrouw achter de roef staan met de handen omhoog. Zij riep smekend uit: Heere verlaat ons niet, verlaat ons niet. Even later zei ze tegen haar man: Er zijn zware jaren op komst. De vijand staat voor de deur. Er komen oorlogsjaren met veel gevolgen. Maar de Heere verlaat ons niet. Hij geeft bevrijding en die bevrijding heeft zij meegemaakt. In de oorlogsjaren was er bij beiden de inzet tot hongerleniging. Er werd gevaren op het Haringvliet onder gevaarlijke omstandigheden. Maar gelovend, ervaren: De Heere is uw Bewaarder, de Heere is uw Schaduw aan uw rechter-

hand (Psalm 121:4). Suikerbieten werden gebracht van Bruinisse naar Dordt. Hoe men stond tegenover het nazire-giem werd bemerkt. Met de periode '40-'45 mogen we niet omgaan als met een boek. Die periode heeft ons wat te zeggen en herinnert ons aan veel. Zeer belangrijk is de vraag: wat heeft het verleden ons te zeggen en wat hebben we van de oorlogsjaren persoonlijk, gemeentelijk en ambtelijk geleerd? Ja maar ik behoor niet tot de generatie van voor 1940. Laten we onthouden dat we Hollanders zijn en niet los staan van het voorgeslacht. Kritiek, vragen, opmerkingen kunnen er zijn, maar er is meer. Gods Woord is in geschiedenis-sen niet eenzijdig.

Pinksteren

Het heilswerk van God in Christus door de Heilige Geest schittert. De herdenking van het Pinksterfeit ligt achter ons. Het Woord van Pinksteren, Handelingen 2, werd verkondigd. Als het goed is heeft het stil gemaakt, bracht het tot gebed om de werking en de doorwerking van Gods Geest. Het is dringend nodig, want wij leven in de laatste jaren, in de laatste periode van de wereld. Als Petrus daarop wijst, dan benadrukt hij sterk: God zegt: Hoort u, hoor jij! Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees en zelfs meer (Hand. 2:17-21). Opvallend is dat op de heilsdag Petrus de Woordver-kondiger, de prediker is. Hadden wij verwacht dat Petrus tot dit dienstwerk geroepen zou zijn? Hij is Gods geroepen. Waarom? Petrus staat voor duizenden als het zichtbare bewijs van Gods onveranderlijk welbehagen. Vanwege de verloochening heeft Petrus zeker

Gods verwerping verdiend. Maar hij is ervoor bewaard en dat door de algehele overgave en overname van het Lam Gods. Alles wat er gebeurd is, wat hij gedaan heeft, is diep door hem heen gegaan. Hij heeft zich niet verscholen achter zijn zwakte. Er was meer men-senvrees dan Godsvrees geweest. De ogen van de lijdende Borg hebben het hart van Petrus en zo zijn ogen geraakt. De ontmoeting van Jezus na Pasen en Zijn onderwijs aan Petrus heeft in de eerste plaats de liefde versterkt. Vervuld met en gedreven door de liefde moest en wilde Petrus spreken op de Pinksterdag. Er was liefde tot de Heere, Zijn Woord en alle aanwezigen. Zelfs liefde tot spotters. Spottend werd gezegd dat het dronkenmanstaal was. Petrus greep naar Gods Woord. Vast gelovend gaf hij de heilsprofetie van Joël door. Kernachtig werd beleden: En het zal zijn dat een iegelijk die de Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden. De volmaakte liefde drijft de vrees buiten (1 Joh. 4:18). Zo sprak Petrus. Wat zegt Paulus, die Petrus gekend heeft: Gedenkt uwer voorgangers die u het Woord Gods gesproken hebben en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst hunner wandel. Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid. Hebr. 13: 7 en 8. Alles door Hem, door Hem alleen, om het eeuwig welbehagen.

M.C. Tanis

Van de redactie

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 22 juli. Sprekers: Ds. J. de Bruin, ds. M.A. Kempeneers, prof. dr. A. Baars en ds. R.P. van Rooijen.

Haamstedeconferentie

D.V. 24 t/m 26 augustus in het conferentieoord 'Mennerode' te Elspeet. Nader informatie 0187-483071 of adevisser@kliksafe.nl . U kunt zich aanmelden op de website www.haamstedeconferentie.nl .

Predikantsvrouwencontactdag

D.V. 8 oktober te Nunspeet. Voor meer informatie mjvanderzwan@kliksafe.nl

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen over drie weken D.V. dinsdag 7 juli 2015. Kopij graag binnen donderdag 25 juni.

AvH

PINKSTER-PREDIKING

De Kerk van nu worstelt met veel problemen. Een daarvan is wel dat we binnen en buiten de kerkmuren elkaar moeilijk kunnen verstaan. Deze rubriek weet ervan. Pinksteren echter bracht een ongekende eenheid en verstaanbaarheid in de kerk van toen. Enkele overwegingen.

Wij horen hen in onze talen de grote werken Gods spreken (Hand. 2:11b). In die woorden ligt de kern van het Geesteswerk uitgedrukt. Het is een tweërlei wonder: een spreekwonder en een hoorwonder. Beide zijn ook nu rond de kansel altijd weer nodig. De kring rond de discipelen sprak “de grote werken Gods”. Daar moet het altijd weer over gaan. In de preek van Petrus wordt dat nader verwoord.

Deze mensen stonden er met Pasen heel anders voor. Toen hadden zij geen boodschap. De deuren waren gesloten. Hun hoop was vergaan. Nu is dat alles radikaal anders. Ze zijn allen sprekende getuigen van de grote werken Gods in Christus. Thomas spreekt niet anders dan Petrus. Als Gods Geest met die kracht zou werken in de kerken van nu, dan zou er geen verschil zijn tussen de PKN en de HHK, tussen de GKV en de OGG. Ze zouden allemaal hetzelfde zeggen, al zegt ieder het op zijn eigen wijze. Werken wij niet vaak buiten de Geest om? We zeggen tegen de een dit en tegen de ander dat. We trachten de mensen naar elkaar toe te buigen en we zoeken eenheid. Hier op Pinksteren ligt het voor het grijpen. Het gaat niet over bijzaken, niet over ons staan in de maatschappij, niet over hermeneutiek en exegese, maar het gaat over Gods werk in Christus. Kruis en opstanding zijn de polen waaromheen de grote werken Gods draaien.

Het werk der zaligheid. Het is ook een machtig groot werk geweest dat God in Zijn Zoon heeft uitgewerkt. De last van de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijke geslacht gedragen; dat is groot en groots. Dat is een groter werk dan wat mensen ooit zouden kunnen. Het is een groots werk, als u zalig wordt. Het heeft de Heere Jezus zo onnoemelijk veel gekost. Het is niet minder in omvang dan het werk der schepping; het is een wederopstanding uit de doden. Dat moet de prediking bedoelen te zeggen. Later zijn al die vragen en verschillen aan de orde gekomen. Maar dat gebeurde vooral toen de kracht van de Geest afnam. Wat hebben we nu dus nodig? Weer enkele Synodevergaderingen, die orde willen scheppen in kerkelijk Nederland? Hebben we conferenties nodig om samen te zoeken naar de kern van de zaak? Op zichzelf zijn dat geen verkeerde dingen. Het kunnen heel nuttige en noodzakelijke ondernemingen zijn. Maar niet buiten de bediening van de Geest om. En dat gevaar besluipen allen die werken in de kerk. Wij als dienaren mochten wel meer verlegen zijn om deze Geesteswerking. We zijn dat in een zeker opzicht ook wel, maar lopen we niet het gevaar deze verlegenheid zelf op te lossen?

De verstaanbaarheid en de communicatie onderling blijkt ook in de hoorders. Zij zeggen te “horen”. En zij horen volgens hun zeggen de grote werken Gods. Daar hadden ze

gisteren niet van willen weten. Zij zeggen dat in Jezus, Die zij kruisigden, God groots aan het werk was en is. Dit zijn mensen die uiterlijk in een strikt en ernstig godsdienstig bestaan leven. Hun godsdienst kan hen echter niet redden. Zij krijgen nu oog voor Gods werk, hetwelk zij eerder slechts verachtten.

Let op het geschetste beeld van een hoorder: als het goed is, gaat dat horen gepaard met beroering, ontzetting, verwondering en twijfel. Ziedaar de aanvankelijke gevolgen bij iemand wiens oren open gaan. De rechte prediking brengt een “ontzettende” realiteit aan het licht. Het moet ons ontzetten dat wij zondaars zijn en dat verlorenheid ons bedreigt. Het moet ervan komen dat we twijfelen aan al onze vemeende zekerheden. Het moet ons beroeren dat we zonder God leven. Dat alles moet gebeuren met godsdienstige mensen.

Zij verstaan het “allen”. Dat heeft dan weer te maken met de verschillende talen die werden gesproken. Ieder hoort een taal spreken, zoals die op de markt in hun woonplaats gehoord werd. Het waren de bekende talen van toen, minder dan die wij nu kennen. Maar al die talen zorgen voor veel ellende. Mensen verstaan elkaar niet meer. Zo ontstonden de oorlogen. Een Rus en een Amerikaan kunnen elkaar moeilijk verstaan, dus.... Wij tobben ook nogal met de verstaanbaarheid. De jeugd verstaat de kanseltaal niet. Men kan ook de Bijbel nauwelijks begrijpen, dus hebben we een keur aan allerlei eigentijdse verstaanbare vertalingen. Maar daarmee komen we er toch echt niet. Het waren op de Pinksterdag talen die de Geest hen gaf uit te spreken. Het was in feite een geestelijke taal. En die Geest werkte in de sprekers en in de hoorders. Deze mensen behoefden ook niet allerlei beeldmateriaal te gebruiken in de preek; het Woord, door de Geest gehanteerd, deed het. Wat zijn we toch een dwazen dat we het altijd weer in allerlei gedoe zoeken.

U zegt dat wij niet zo maar over de Heilige Geest kunnen beschikken. Dat is zo. U kunt echter wel uit Gods Woord vernemen waar uw en mijn gebrek ligt. Daar moeten we dan ook niet overheen preken en zingen. Het brenge ons op de knieën aan de troon der genade. Laten we dan in ieder geval beginnen eendrachtig bijeen te zijn. Zo kan het Pinksteren worden en blijven.

P. Roos

Christus en de Samaritaanse vrouw (17, slot)

Zij dan gingen uit de stad, en kwamen tot Hem. (...) Als dan de Samaritanen tot Hem gekomen waren, baden zij Hem, dat Hij bij hen bleef; en Hij bleef aldaar twee dagen. En er geloofden er veel meer om Zijns words wil; En zeiden tot de vrouw: Wij geloven niet meer om uws zeggens wil; want wij zelve hebben Hem gehoord, en weten, dat Deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld. (Johannes 4 : 30 en 40 – 42)

'Komt, ziet een Mens, Die mij gezegd heeft alles, wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus?' Dat getuigenis heeft geklonken in de straten van Sichar. En als de Samaritaanse vrouw zo gesproken heeft, ziet ze dat haar woorden niet zonder uitwerking blijven. God verleent kracht aan haar eenvoudige getuigenis. Want vers 30 zegt: *'Zij (de inwoners van Sichar) gingen uit de stad, en kwamen tot Hem'*.

Eerste wonder

Dat is het eerste wonder dat de Samaritaanse ziet. Op haar getuigenis – het woord van een vrouw van slechte naam en faam – gaan de mensen het stadje Sichar uit. Ze begeven zich in de richting van de Jakobsbron, waar Christus spreekt en onderwijs geeft. We zouden kunnen zeggen: Ze gaan gebruikmaken van de middelen.

Zou het vandaag niet nog zo kunnen gaan? Zou de Heere een misschien wel heel eenvoudig woord niet kunnen gebruiken om iemand anders onder de genademiddelen te brengen? Hutcheson schrijft: *'Zwakke instrumenten en degenen die slechts weinig kennis en een zwak geloof hebben ... en die arbeiden in het Evangelie, kunnen krachtige uitwerkingen hebben'*. Laat het geschreven zijn tot beмоediging!

Tweede wonder

We keren terug naar de Jakobsbron. Als de inwoners van Sichar daar aankomen, treffen ze de Heere Jezus nog aan. Eerder zagen we Hem wachten op de Samaritaanse vrouw. Om haar genadig te zijn. Maar er moeten nog meer Samaritanen worden toegebracht.

De inwoners van Sichar vragen de Hee-

re Jezus of Hij bij hen wil blijven. En Christus willigt hun verzoek in: Nog twee dagen blijft Hij in Sichar. Terwijl we in vs. 4 lazen, dat Hij dóór Samaria moest gaan, lezen we hier dat Hij twee dagen blijft. Dat is het tweede wonder, dat deze vrouw heeft gezien.

Wat heeft de Heere Jezus die twee dagen lang gedaan? Wel, dat kunnen we opmaken uit vs. 41 en 42. In vs. 41 staat: *'En er geloofden er veel meer om Zijns words wil.'* En in vs. 42 horen we de mensen zeggen: *'wij zelf hebben Hem gehoord'*. Dat betekent dus dat Christus Zijn woorden ook gesproken heeft tot de andere inwoners van Sichar. Tot de andere Samaritanen. Hij heeft hun onderwijs gegeven.

Nee, er staat niet heel duidelijk, wat voor woorden dat precies geweest zijn. Maar zou dat onderwijs wezenlijk hebben verschild van wat Christus had gesproken tot de Samaritaanse vrouw? Denkt u niet, dat Christus ook gedurende die twee dagen de mensen heeft gelokt en genodigd? Denkt u niet, dat Hij ook hen heeft geconfronteerd met hun zonde? Al was dat misschien een heel andere zonde dan die van de Samaritaanse vrouw. Denkt u ook niet, dat Hij hen heeft overtuigd van zonde? Denkt u ook niet dat Hij hen heeft veroortmoedigd? Om Zich tenslotte bekend te maken als *de Christus, de Zaligmaker der wereld* (vs. 42).

Derde wonder

Dat brengt ons bij het derde wonder. In de stad Sichar zijn nog meer mensen tot geloof gekomen. Mensen die zichzelf hebben leren kennen als *'wereld'*. Als verloren. Die de wereld in hun hart leerden kennen. Maar die ook tot

hun verwondering mochten horen, dat Christus in de wereld gekomen is als *'Zaligmaker der wereld'*. Mensen die tot deze Zaligmaker werden getrokken en Hem mochten omhelzen.

En die mensen horen we tenslotte zeggen tegen de Samaritaanse vrouw: *'Wij geloven niet meer om uws zeggens wil; want wij zelve hebben Hem gehoord, en weten, dat Deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld'*.

Christus moest door Samaria gaan. Om de Samaritaanse vrouw tot geloof te brengen. Maar ook om nog andere verloren zondaren zalig te maken.

Nog één vraag

Zo hebben we zeventien maal stilgestaan bij de bekende ontmoeting tussen Christus en de Samaritaanse vrouw. Tenslotte nog één vraag. Wat heeft de boodschap van deze ontmoeting uitgewerkt in úw leven? Bleef u zitten in de straten van Sichar? En zit u daar nog? Om er straks voor eeuwig te sterven van dorst?

Of heeft de Evangelieroepstem van Johannes 4 u als een dorstige gebracht aan de met stof bedekte voeten van een zoekende Zaligmaker? Dan zult u het op Zijn tijd ervaren: *'Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden'*. En er zal een eeuwigheid voor nodig zijn om het wonder te bezingen, dat Hij ook voor u door Samaria moest gaan.

A.J.T. Ruis

Ontzetting en bespottung

Hand. 2:5-13

En zij ontzetten zich allen. En anderen spottende zeiden: zij zijn vol zoeten wijn.

De Heere zorgde er in het verleden voor dat de torenbouw van Babel gestaakt moest worden door de spraakverwarring. Op de Pinksterdag kregen de apostelen gaven om talen te spreken die zij nog nooit geleerd hadden. De hoorders hoorden de discipelen in hun eigen taal de grote werken Gods spreken.

De hoorders

Joden die te Jeruzalem woonden of daar verbleven. Godvruchtige mannen. Lezer, mag u de tere godsvrucht kennen? Zij waren afkomstig uit alle volken van Azië, Afrika en Europa. In Hand. 2:9-11 wordt dit nader uiteengezet. Zij hadden ten minste een Joodse vader of moeder. Er waren er ook die afkomstig waren van de heidenen en zich bij de Joden hadden aangesloten: Jodengenoten. In de tijd van het Oude Testament waren er meerdere heidenen toegevoegd tot het volk der Joden. Sinds de ballingschap waren er veel Joden verstrooid onder de volken. Op de drie grote feesten kwamen de Joden uit vele landen naar Jeruzalem, dus ook op het Pinksterfeest.

Uitwerking

De menigte werd beroerd, zij hoorde de apostelen de grote werken Gods spreken, ieder hoorde het in zijn eigen taal en de sprekers waren Galileërs. Met 'de grote werken Gods' worden de allerwonderlijkste werken en eigenschappen van God aangegeven: al de grote en wonderlijke werken die God in Christus gedaan heeft tot zaligheid van Gods kinderen waarin de heerlijke eigenschappen van God openbaar komen: de komst van Christus op aarde, Zijn lijden, opstanding, hemelvaart en zitten aan de rechterhand van God. Tot tweemaal toe zei de menigte dat ieder de apostelen in eigen taal hoorde spreken. De Heilige Geest gaf hen deze talen uit te spreken. De apostelen waren Galileërs. Dat maakte het wonder des te groter. In allerlei talen mochten de grote werken Gods uitgesproken worden. De menigte ontzette en verwonderde zich hierover. De menigte werd ook twijfelmoedig. De menigte wist niet hoe hierover te oordelen. De een zei tegen de ander: Wat wil toch dit zijn? Anderen dreven de spot ermee en zeiden: Zij zijn vol zoete wijn. Beukelman verstaat hieronder de offerwijn die pas na het derde uur van de dag gedronken werd.

Toepassing

De Heere had het volk der Joden tot Zijn eigendom verkoren en tot het voorwerp van Zijn liefde. De Heere bewees het volk der Joden in heel bijzondere zin Zijn liefde.

Het volk was uitgeleid uit Egypte, ingebracht in Kanaän, veel zegeningen werden aan het volk gegeven. De Messias werd uit dit volk geboren op de door God bepaalde tijd. Na verzoening verworven te hebben vond de hemelvaart plaats en werd de Heilige Geest uitgestort. De apostelen konden talen spreken die zij nog nooit gesproken hadden. De prediking is ook in Nederland gekomen. God liet Zijn dierbaar Evangelie uitgaan tot aan het einde van de aarde. De Messias was ook gegeven tot een Licht der heidenen, Jesaja 49:6. Daarom werden de apostelen in staat gesteld het Evangelie te prediken in alle talen. De middelmuur des afscheidsels werd verbroken. Zo werden Parthers en Meders in het geestelijke Sion geboren. Ook in Nederland worden de grote werken Gods verkondigd in onze eigen taal. Dat is een groot voorrecht. Wat behoorden wij daarmee ingenomen te zijn. Ieder zou ijverig moeten komen onder de prediking van de grote werken van God. Maar velen versmadden deze stem en verwerpen deze dierbare genade door de onderlinge bijeenkomsten na te laten. Er zijn veel spotters, die het werk van de Heilige Geest bespotten. Mensen die spreken over de grote werken Gods worden uitgescholden en gelasterd. Dat is uitermate ondankbaar en dwaas. Het is een grote genade dat ook in Nederland, tot mensen die van nature heidenen waren, het Evangelie gekomen is. Dat is de goedheid van God. Hoe is het mogelijk dat u zo ondankbaar bent. Van de grote werken Gods hangt eeuwig wel of wee af. Leer van de Joden en Jodengenoten om in grote menigte toe te schieten naar de plaats waar de grote werken Gods verkondigd worden. De Heilige Geest maakte Mozes tot wetgever in Israël, maakte David tot koning, gaf Galileërs te spreken in vreemde talen. De Heilige Geest is er nog om uw harten te veranderen en u tot Christus te trekken. Wat u betreft, gelovigen, kom steeds om de grote werken Gods te horen verkondigen. "Hoor ze met opmerking, verwondering, eerbied en een heilige beving. Maak er ook werk van om te onderzoeken wat dat toch alles zijn wil. Dan zal Hij u meer en meer inleiden in een duidelijk zien van Zijn verborgenheden, totdat Hij eens uw kennis volmaken zal daarboven, om u dan eeuwig te verlustigen in het beschouwen van al de grote werken Gods."

A. van Heteren

Dikke duisternis

Egypte is door de harde en brutale opstelling van de farao ernstig door vele oordelen getroffen. De een na laatste plaag bestond uit een drie dagen durende dikke duisternis die over het land kwam, maar niet over de landstreek Gosen. Ik kreeg een mooie brief van een slimme jongen van 9 jaar die zich na het Bijbellezen aan tafel verwonderd had afgevraagd hoe het toch mogelijk is, dat farao gewoon Mozes liet roepen; ze konden elkaar toch niet zien? En het was zo verschrikkelijk donker dat je de weg toch niet kon vinden?

Nou, je hebt gelijk hoor! Al ben je op een hele bekende plaats, maar als het aardedonker is weet je niet zo gauw waar je bent en waar je lopen moet! Ik vind het een hele mooie vraag! Nu dan het antwoord.

Hoewel ik bij het lezen van al die ellendige plagen vaak gerild heb als ik mij bijvoorbeeld dat ongedierte voorstelde, ben ik-zelf altijd, op de tiende plaag na, het meest getroffen door de negende: dikke duisternis. Een duisternis die je voelen kon. Die zo beklemmend was dat iedereen aan zijn plaats gekluisterd bleef. Stel je toch eens voor, al die kinderen. Je bent misschien ook wel eens bang in het donker? En als je vader en moeder dan zelf ook doodsbenuwd zijn, dan weet je toch helemaal niet waar je het zoeken moet? God liet Zijn toorn voelen. De zon, in vele culturen als een god vereerd, kon door die duisternis niet heen dringen. Het was de duisternis van de dood. En niemand wist hoe lang dit duren zou. Het zou trouwens niet veel uitgemaakt hebben. Na een uur zeiden ze al, wat duurt dit toch lang! Normaal vliegt een dag voorbij. Maar in dergelijke omstandigheden wordt een dag eindeloos. Trouwens, wanneer was het dag en wanneer nacht? Hoe laat zou het zijn? Hoog tijd om de koeien te melken, dacht de boer, die zijn koeien wel hoorde loeien, maar er niet bij kon of durfde te komen. Hoognodig naar de wc moeten, maar vast geketend zitten aan je stoel. En hoe moest het met die moeder die voelde dat haar kind elk ogenblik geboren kon worden? En opa, die in het duister gevallen was en zijn heup had gebroken, lag daar ook maar te kermen en wist niet waar hij in terecht gekomen was.

Zo moeten we het ons wel voorstellen Gert Jan! Velen zullen beseft hebben dat dit de hand van de God van Israel was. Dit was immers al de negende ramp in korte tijd. Dat maakte het nog erger. In het duister voelden ze zich zeer onprettig, maar wat vooral drukte was de toorn en de macht van God! En, van een God die ze niet kenden! Van Wie ze niet wisten dat Hij een Helper is in de nood en het gebed van een ellendig zondaar hoort! Want dat weet je toch wel, dat je altijd bidden moet als je bang bent? En de Heere ziet je altijd hoor, al is het nog zo donker!

Wat zal het een schrik zijn geweest toen de duisternis plotseling plaats maakte voor het licht! Later kwam de opluchting pas. Maar als je van het duister opeens in het licht komt, zie je de eerste momenten niets. Ze knepen met z'n allen hun ogen stijf dicht. De duisternis had hen blind gemaakt, maar het licht kan je ook blind maken, zeker het verblindende hemellicht! Mensen die plotseling een engel zagen schrokken niet voor niets hevig.

De vraag die bij onze jonge vriend opkwam is dus hoe het mogelijk was dat de farao Mozes kon laten halen en dat Mozes ook nog kwam in die vreselijke duisternis. Ik geloof echter dat dit pas gebeurde nadat de Heere de duisternis had opgeheven. Na die drie dagen van dikke donkerte dus. Als Mozes na al die ellende toch eindelijk wel de bekering van de farao kon verwachten. Maar nee hoor, weer verhardt de koning zich. Hij lijkt toeschietelijk, maar komt toch weer met een eis: laat het vee hier! Alsof ze zonder vee de Heere een offer konden brengen! De koning heeft Mozes woedend weggestuurd en op deze manier als het ware God Zelf de deur gewezen. Hoe vreselijk! Daar kan niets anders dan Gods eeuwige toorn over ontbranden in een duisternis die langer duurt dan 3 dagen, langer dan 3 jaren, langer dan 3 eeuwen...

Daarom grijpt mij die negende plaag altijd zo aan: omdat het een beeld is van de buitenste duisternis, waar weinig zal zijn en knersing der tanden. Hoeveel ellendige zielen bevinden zich daar al niet. Straks komen ze nog eenmaal in het licht, als klein en groot voor de grote, witte troon wordt geroepen. Maar dat licht zal geen enkele troost bieden: ook dat zal hen verblinden. Zullen we de Heere vroeg zoeken en eerbiedig vragen of Hij ons voor de eeuwige duisternis bewaren wil en ons kinderen van het licht wil maken? Om Christus wille, Die aan het kruis in de duisternis van de Godverlatenheid terecht kwam. Hij wist wel dat Hij roepen kon tot de Heere, maar de Heere antwoordde Hem niet.

Gelukkig als we in ons leven leren dat we de duisternis verdiend hebben, maar gaan smeken om het licht! Bedankt voor je vraag en als je nog meer vragen hebt dan hoor ik het wel!

K. Hoefnagel

PERS BERICHT

Cursus Kerkelijk Orgelspel van de VOGG start weer

De Cursus Kerkelijk Orgelspel (CKO) van de VOGG start D.V. in september 2015 een nieuw cursusjaar. Tot 1 augustus 2015 kunt u zich inschrijven voor één van de volgende cursussen:

1. De tweejarige basiscursus (CKO-1 en -2)
2. De tweejarige verdiepcursus (CKO-3 en -4)
3. De eenjarige cursus contrapunt en harmonie (CKO-5)

De cursussen worden gegeven op tien zaterdagochtenden per cursusjaar in de 'Guido de Brès' te Rotterdam gedurende het winterseizoen. De locatie is zowel per auto als met het OV goed bereikbaar.

Voor meer informatie, waaronder de toelatingseisen en de inschrijving: zie www.kerkenmuziek.nl of raadpleeg de cursusleider, de heer Henk C. de Gelder, tel. 0186-692088 of E: hcdege48@gmail.com.

BOEKBESPREKINGEN

B. Hoogwerff, Een dominee voor het vuurpeloton, Uit het leven van ds. J. Kars (1903-1942), gebonden, 189 blz., € 18,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2684-0.

Het is dit jaar 70 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd en 75 jaar geleden dat Nederland werd bezet door de Duitsers. Ds. J. Kars is slachtoffer geworden van het Duitse regiem.

Als lid van de verzetsgroep 'Leeuwengarde' werd hij op 29 december 1942 op de Leusderheide gefusilleerd. Tijdens zijn gevangenschap mocht zijn vrouw hem maar eenmaal bezoeken. Een goede zaak dat een herdenkingsboek werd geschreven. Eerlijk wordt de levensgeschiedenis van ds. Kars getekend. Moeilijke verwickelingen worden niet verzwegen. De oorlogsjaren staan centraal. Zonden zijn ds. Kars tot schuld geworden in de gevangenis te Scheveningen. Er bleef van Kars niets anders over dan een groot zondaar met alleen maar schuld. Hij heeft dat tijdens zijn verblijf in de Kriegswehrmachtgefangnis te Utrecht beschreven in een preek over Manasse. Op de blz. 160-162 is zijn afscheidsbrief afgedrukt. Hij neemt daarin op een ontroerende wijze afscheid van zijn vrouw en kinderen en van de gemeente van Kralingseveer waar hij mocht dienen. Er is gedegen onderzoek aan het schrijven van dit boek voorafgegaan. Het boek is het zeker waard gelezen te worden.

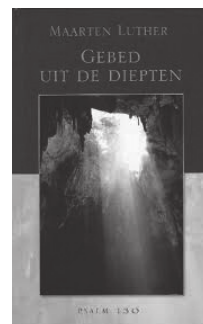
W. Schippers, Het hofje van Gerbrandus, 273 blz., gebonden, € 13,95, Uitgeverij 'de Ramshoorn', ISBN 97894-61150-677.

Het boek is deel 42 uit de Schippersserie. De ondertitel luidt: 'Kiest dan heden, wie gij dienen zult.' Groot standsverschil geeft problemen bij verkeren en verloving. De verloving wordt verbroken niet vanwege het standsverschil, maar omdat de zoon van een rijke handelaar zijn verloofde wil dwingen op zondag naar de schouwburg te gaan. Daarna leert hij een ander meisje kennen. Dit meisje kiest in tegenstelling tot het vorige meisje voor de wereld en niet voor de dienst des Heeren. Er volgt een huwelijk. Het gaat lang goed, maar dan komen de tegenslagen. Ok dit deel uit de bekende serie zal zijn weg wel weten te vinden.

Ds. P. van Ruitenburg, De zin van mijn leven, paperback, 95 blz., € 9,95, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2686-4.

In 44 korte hoofdstukje schrijft de auteur over de zin van het leven. Allerlei vragen en problemen komen aan de orde. Bijvoorbeeld de verzuchting: 'Was ik maar nooit geboren.' Het leven kan soms zo leeg en nutteloos zijn. We lezen op blz. 20 dat het de belangrijkste zaak in het leven is God echt te leren kennen. "Het grootste geschenk is als we God persoonlijk mogen leren kennen. Niet zoals iedereen Hem kent uit de natuur, maar persoonlijk, door de openbaring van de Heilige Geest. Er is geen groter doel dan God te leren kennen en dientengevolge Hem te kunnen loven en prijzen. God leren kennen betekent: honger naar God, Hem zoeken, je zonden belijden, je onwaardig en klein voelen, je zondaar te weten en toch niet bij God vandaan te vluchten, maar naar Hem toe gaan." Op de blz. 34 en 35 lezen we over depressiviteit: "Ook wil ik even kwijt dat het leven van een depressief kind van God meer kleur en zin heeft dan het fletse leven van een onbekeerde. Net als bij elk kruis, kan ook depressiviteit door de Heere gebruikt worden, ook als het niet overgaat."

Maarten Luther, Gebed uit de diepten, Psalm 130, gebonden, 83 blz., € 11,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2671-0.

Luther schreef de verklaring van Psalm 130 in het jaar 1533. Vers voor vers behandelt Luther Psalm 130. Wezenlijke zaken worden aan de orde gesteld. Kern is de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof. Bij vers 1 tekent Luther aan als het over 'de diepte' gaat: "Daarom moeten we hier leren dat bijna alle grote heiligen dit ook hebben doorgemaakt. Ze zijn door de

wet en de zonde dodelijk verschrikt geraakt en bijna tot de dood gebracht." De dichter wanhoopt niet: "maar hij roept en schreeuwt als iemand die weet dat er nog iets van hoop, hulp en vertroosting aanwezig is."

Ds. P. den Butter, Israëls gouden eeuw, De regeringsperiode van koning Salomo, 281 blz., paperback, € 24,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2682-6.

Regelmatig verschijnen er boeken van de hand van ds. P. den Butter. Dit maal een inhoudsvolboek over koning Salomo. De regeringsperiode van Salomo wordt wel de gouden eeuw van Israël genoemd. In Salomo wordt iets zichtbaar van de meerdere Salomo: de Heere Jezus Christus. Enkele dingen uit dit boek willen we aan u doorgeven. Vanaf blz. 89 gaat het over drie opdrachten

die de oude David aan Salomo geeft. Joab en Simeï moeten gedood worden. Hierbij is geen sprake van wraakzucht. We lezen dan op blz. 90 "Het moet worden toegestemd dat deze maatregelen van de oude koning niet zo sympathiek overkomen, maar we zullen niet uit het oog mogen verliezen dat het David ten diepste gaat om de toepassing van Gods gerechtigheid en alleen in een weg van gerechtigheid kan er voor een volk zegen zijn. Dat gerechtigheid de toon aangeeft, is de verantwoordelijkheid van de koning. Zowel de oude als de nieuwe koning." Ook geeft David bevel het nageslacht van Barzillai (die David geholpen had op zijn vlucht voor Absalom) weldadigheid te doen. De auteur gaat de vraag niet uit de weg of Salomo een kind van God was of niet. Salomo is wel beschouwd als een dubieuze post. Ds. P. den Butter kiest ervoor, op grond van argumenten ontleend aan Gods Woord, dat Salomo wel degelijk een kind van God was. Salomo is de auteur van het boek Prediker. Het boek Prediker bevat een krachtige aanbeveling de Heere te vrezen. We lezen op blz. 275 de volgende typering van het boek Prediker: "Zo gezien is het boek Prediker zoiets als de biecht van een oud man die, terugkijkend op zijn leven, ontdekt hoeveel hij verkeerd gedaan heeft, maar die door Gods genade weer teruggebracht is in het rechte spoor." Op blz. 276 lezen we: "We kunnen nu ook de conclusie trekken dat de aankondiging van het oordeel over Salomo's zonden wel degelijk uitwerking gehad heeft. Zoals de boodschap die Nathan in opdracht van de Heere aan David moest brengen, David tot bekering bracht, zo heeft de aankondiging van het oordeel ook op Salomo een zegenrijke uitwerking gehad." Ook het boek Hooglied, waarvan Salomo de auteur is, getuigt van de tere, kinderlijke vreze Gods. De schrijver van het boek Hooglied kende de verborgen omgang met de Heere, wist van het verlangen van de Bruidegom naar Zijn bruid, wist waar de bruid vandaan kwam en waar de Bruidegom haar had weggehaald, namelijk uit de woestijn. Hij wist van het leunen op de Bruidegom. We besluiten met een

citaat van blz. 281 "Verstaan wij het Hooglied zo, dan hebben we in dit boek een nieuw bewijs, dat Salomo uit ervaring wist wat een mens beleeft als hij mag wandelen met God en als hij in die wandel de blijken van Gods en Christus' liefde ondervindt en zijn liefde tot de Heere tot uitdrukking mag brengen. Wat David van tijd tot tijd onder woorden brengt in zijn psalmen, maakt zijn zoon Salomo bekend in de allegorie die Hooglied heet. Het gaat om dezelfde dingen, onder woorden gebracht door mensen die allebei kennis van zaken hebben. We willen dit boek van harte ter lezing bij u aanbevelen.

H. Bor, Afhankelijk leven, ontmoetingen met mensen met een handicap, paperback, 109 blz., € 11,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2677-2.

De auteur heeft een gehandicapte broer gehad: Wim (1942-1965). Wim had het syndroom van Down. Maar Wim mocht de Heere vrezen. De auteur heeft vele jaren als evangelist in Gent mogen werken en heeft diverse gehandicapte mensen ontmoet. Bij verschillende van deze mensen heeft de Heere in hart en leven gewerkt. Een makkelijk leesbaar boekje. We hopen dat jong en oud het

lezen mogen. Uit het leven van Wim wordt veel aangehaald. Vrijmoedig kwam Wim uit voor de Heere en Zijn dienst. Vaak ging Wim met de bus naar Gorinchem. Hij zat daar op de BLO- school van zijn 7e tot zijn 17e jaar. Als er iemand vloekte waarschuwde Wim. Toen de buschauffeur zonder te bidden brood wilde eten in de bus ging Wim naar voren en zei 'Je moet eerst bidden, want zo beginnen de varkens.'

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 20,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 20,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be

Telefoon (0032)92230560

*Rust en ontspanning
in de prachtige
Vulkaaneifel!*

*dichtbij
Friedensstimme-gemeente*

**Ruime
appartementen te
huur**

Inl.: 0049-6594258990 en

www.huizesolagratia.nl

Werk op Cuba inkrimpen? Of...

Kunt u
iets missen, juist
in dit seizoen?

**Vakantiegeld
voor Bijbelwerk**

Kleine en grote
bijdragen welkom op:
NL65 RABO 0301 9573 63
t.n.v. SEZ

Spaanse Evangelische Zending

Misión Evangélica Holandesa para España

SEZ, Postbus 273, 3370 AG Hardinxveld-Giessendam

tel. 0184 - 61 16 07 b.g.g. 06 - 48 77 63 96

e-mail: sez@kliksafe.nl

www.sez.st

De bestuursleden van de SEZ behoren tot de Prot. Kerk in Ned. (herv.),
Herst. Herv. Kerk, Chr. Geref. Kerken, Geref. Gemeenten,
Geref. Gemeenten in Ned. en Oud Geref. Gemeenten.

Verpleging & Verzorging

**“Fijn dat ik nog thuis
kan blijven wonen”**

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een
reformatrice identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl